

**Totivs Ivris Canonici Compendivm, Siue, Brevis Svmma In
Qvinque Libros Decretalivm Sacri Concilii Tridentini
Decretis Accommodata**

In Qva Ivris Canonici Primæ Institutviones, seu Elementa ita traduntur, vt plurima breuiter ac decisiuè explicentur, & Canonum, Glossarum, ac Doctorum receptorum auctoritate communiuntur ...

Axel, Johannes Honorius van

Coloniae Agrippinae, 1656

De statu Monachorum, & Canonicorum regularium. Titulus XXXV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61552](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61552)

De statu Monachorum, & Canonico-
rum regularium.

Titulus XXXV.

S V M M A R I A.

- 1 Monasteria ordinata sunt ad religionem elemosynas & hospitalitatem servanda.
- 2 Monachus a solitudine nomen accepit habitum mutat, professionem emittit & promovetur ad ordines.
- 3 Conversus est qui dedicat se & sua habitu mutato, est secularis & non promovetur ad ordines.
- 4 Oblatus est qui dedicat se & sua habitu non mutato.
- 5 Conversi emittunt professionem oblato non proficentur uterque est persona ecclesiastica.
- 6 Oblati cuicumque monasterio exempto aut privilegiato vel quomodocunque addicti sunt ordinarij jurisdictioni subjecti exceptis iis qui intra eorum septa & domos residunt.
- 7 Monachis canones precipiunt primo quod faciant de triennio in triennium commune capitulum.
- 8 Secundo Quod stent in claustris.
- 9 Tertio, Quando studiorum causa ad universitatem accedunt debent a suo pralato cum Consilio sui conventus eundi ad studium licentiam prius obtinere.
- 10 Monachis canones prohibent primo ne in eodem monasterio utantur diverso habitu aut colore aut ad prabendas recipiant clericos seculares.
- Secundo, Ne unus monachus habeat locum in pluribus monasteriis.
- Tertio, ne prioratus, Ecclesia, administratio-
nes aut officia, unius monasterij committantur monachis alterius monasterij.
- 11 Quarto, ne utantur camiseis lineis.
- 12 Quinto, ne concedant carnes in refectorio aut cameris.
- 13 Sexto, ne accipentur aut venentur.
- 14 Septimo, ne monachus post professionem emissam transeat in eadem religione de uno monasterio ad aliud.
- 15 Octavo, ne ad curias principum absque speciali licentia pralatorum suorum se conferant nisi administrationem aliquam habeant.
- 16 Nono, ne prioratus aliquis sive administratio committatur alicui sive conferatur nisi expresse professus fuerit ordinem monachalem.
- 17 Prioratus manuales equiparantur perpetuis beneficiis.
- 18 Administrationes in monasterio sive obedientias quoniam censeantur.
- 19 Abbas potest priores manuales & monachos habitantes in prioratibus libere ad monasterium revocare.
- 20 Decimo, ne singuli monachi in singulis sibi missis administrationibus vel prioratibus aut Ecclesiis parochialibus monasterio subiectis habitare presumant.
- 21 Monachus an Ecclesia parochiali seculari possit profici.
- 22 Undecimo, ne forensis negotij susceptores, executores sive procuratores existant.
- 23 Monachus nomine suo agere non potest aut procuratorem constituere sine licentia immediate sui superioris.
- 24 Quare regula limitatur quatuor modis.
- 25 Duodecimo, ne mulieres qualibet occasione in monasterio accedant.
- 26 Decimo tertio ne monachi & moniales in uno monasterio habitent.
- 27 Regulares Canonici a sanctorum monachorum

- rum consortionem non sunt separati sed regula in seruiunt Caxiori.
- 28 Possunt presentari, institui & provideri de Ecclesiis parochialibus secularibus de licentia sui superioris absque dispensatione Episcopi etiam iuxta Concilium Tridentinum.
- 29 Beneficiorum secularium simplicium sunt in capaces absque dispensatione sedis apostolica.
- 30 Abbas vel quocunque alio nomine prefectus in correctionibus secundum regularem disciplinam praefertur episcopo.
- 31 Qua versantur in figura iudicii spectant ad Episcopum.
- 32 Monacha de sevitia vel intollerabili injuria per Abbatem persona sua illata competit officium iudicis.
- 33 Si in iuste abjiciatur ex monasterio petit se restitui per viam iuris.
- 34 Spoliato prioratu, administratione aut obedientia nulla datur actio.
- 35 Nisi abbas illum spoliasset malitiose.
- 36 Durante lite super injuria personali aut iniusta abiectione ex monasterio debet habere sumptus litis cum alimentis.
- 37 Monachus equiparatur seruo, & in ultimis voluntatibus & successione filio in potestate constituto.
- 38 Abbates de jure communi habent Dominium possessionem rerum quibus praesunt ac etiam actiones.
- 39 Non competit eis ratione dignitatis usus mitra & pontificalium, sed potest competere ex privilegio apostolico.
- 40 Qualibus mitris uti possint.
- 41 Dum celebrant utuntur postergali rapete & non baldachino aut sublimiore sede.
- 42 Non possunt benedicere populo nisi ex speciali privilegio apostolico.
- 43 Abbates utentes insigniis pontificalibus vel ex dispositione juris communis aut ex privilegio vel consuetudine praescripta benedicunt pateras, vestes sacerdotales & alia similia ad opus suarum Ecclesiarum.
- 44 Propter infirmitatem religiosi asperiores regula disciplinam remittunt.
- 45 Dispensant in casibus à jure expressis.
- 46 Absolvunt monachum suum injicientem manus in monachum suum vel alterius sed non possunt absolvere si percusserit clericum secularem.
- 47 In monachis & abbatibus dispositum extenditur ad abbatissas & moniales quoad eis proportionabilia.
- 48 Virgines quibus diebus sunt velanda & consecranda.
- 49 Velum multiplex est conversionis.
- 50 Professionis.
- 51 Consecrationis.
- 52 Ordinationis.
- 53 Pralationis.
- 54 Moniales debent esse sub clausura.
- 55 Monialium nemini licet post professionem exire monasterio etiam ad breve tempus.
- 56 Excipiuntur tres casus.
- 57 Monialium monasterii septa ingredi nemini licet aliquatenus in honeste persona vel honeste sint episcopi vel superioris licentia.
- 58 Quae danda est non ex rationabili & manifesta causa sed in casibus necessariis.
- 59 Datur licentia à sede apostolica mulieribus honestis nobilibus valde dignis ingrediendi monasteria monialium quater in anno.
- 60 Monialium monasteria per quos visitentur & gubernentur.
- 61 Fornicantis cum moniali & monialium fornicantium poena.

QVI convertuntur ad religionem, ut plurimum sunt Monachi, religiosi, & regulares Canonici, ideo dicendum restat de eorum vita, & statu. Monasteria ¶ ordinata sunt ad religionem, eleemolynas, & hospitalitatem servanda, c. 1. in princ. ne 2. sed. vas. & c. Monachus ¶ à solutione nomen accepit, quia *μοναχός*, Latine singularis dicitur, id est, separatus à conversatione secularium, c. 1. c. placuit 16. quast. 1. plagentis habet officium, qui se, & mundum lugeat: c. Monachus 1. 16. quast. 1. hodie proprie dicitur, qui habitum mutat, professionem emittit, & promovetur ad ordines: c. moderamine, & c. seqq. c. adijcimus §. ecce in hoc capitulo 16. q. 1. differt à converso, & oblato, c. per exceptionem de privil. in 6. clem. 1. §. ad ampliationem de stat. monach. c. nullus el. §. fin. sess. 3. 23. in Trident. Conversus ¶ est, qui dedicat se & sua habitu mutato, c. ut lex continentia & ibi gloss. in verb. professi 27. quast. 1. Boer. decis. 20. num. 5. & 6. & est secularis, nec promovetur ad ordines, c. 2. de instit. & ibi gloss. fin. c. non dubium de sent. excom. neque habet locum, aut vocem in capitulo, Collect. in c. cum M. sub num. 1. vers. sed nunquid laicus de constit. 4. Oblatus est, ¶ qui dedicat se, & monasterio habitu non mutato: uterque adstringitur magis monasterio, quam monachus; quia etiam causa arctioris vitæ petita licentia non possunt transire ad monasterium strictioris religionis, & efficiuntur quasi servi monasterii, c. ut lex continentia, & ibi gl. in verb. professi 27. quast. 1. Pan. in c. num. 2. & 3. de regul. & c. Oblati non tenentur ad substantialia regulæ, sed habent quemdam, modum vivendi. Conversi ¶ tenentur ad substantialia regulæ, Zab. in Clem. 1. §. nonnulli in 2. notab. de excess. pral. Anch. in Clem. 1. num. 16. de decim. & ibi Vital. numer. 105. & seqq. quia cōversi emittunt professionem, oblato

vero non profitentur, Franc. Marc. qu. 624. num. 14. part. 2. Felin. post Pan. in c. in presentia num. 4. de probat. & ibi DD. uterque est persona ecclesiastica, c. ex eo §. fin. & ibi gloss. fin. de elect. in 7. clem. 1. in fin. & ibi post gloss. DD. de decim. Franc. Marc. qu. 624. & seq. num. 2. & 3. part. 2. Cuicumque monasterio ¶ ex-6
 empto, aut privilegiato oblato, vel quomodocumque addicti etiam sub nomine servientium militiis, seu monasteriis, hospitalibus, collegiis, sunt ordinarii jurisdictioni subiecti, exceptis iis, qui præfatis locis actu serviunt, seu intra eorum septa, & domos resident, subque eorum obedientia vivunt: sive iis qui legitime, & secundum regulam earundem militiarum professionem fecerint, de qua ordinario constare debeat, non obstantibus privilegiis quibuscumque, etiam religionis Sancti Ioannis, & aliarum militiarum; c. quoniam 1. sess. 24. idem juris est in receptis in confraternitatem eorum, & non plene translatis, c. pen. de privil. & ibi gloss. pen. c. cum ut plantare §. fin. c. ut privilegia de privileg.

Canones præcipiunt ¶ monachis. Pri-7
 mo quod faciant de triennio in triennium commune capitulum Abbatum, & Priorum abbates proprios non habentium, in quo diligens habeatur tractatus de reformatione ordinis, & observantia regulari, ac deputentur religiosæ circumspectæ personæ, quæ singulas abbatias eiusdem provincie non solum monachorum, sed etiam monialium vice summi Pontificis studeant visitare, c. monasteria sess. 25. de regular. & c. cap. in singulis hoc titul. Secundo quod stent ¶ in claustris, cap. sicut ex litteris 8. de iurejur. c. si cupis cap. placuit, cap. iuxta 16. quast. 1. quod stare non possunt, nisi quando intervenit superioris auctoritas, c. cum pastoris 2. quast. 7. Pan. in d. c. sicut ex litteris

num. 3. in fin. in scriptis obtenta, c. prohibet
 sess. 25. de regular. &c. ex causa speciali, & ad
 breue tempus: arg. c. vnici §. verum hoc tit. in
 6. nam superior non potest absoluere à res-
 sidentia, seu mora claustrali, quia per hu-
 iusmodi absolutionem fides professionis
 frangeretur, & stabilitatis propositum eua-
 cuaretur, arg. d. §. verum, & c. sicut ex literis
 9 de iureiur. Tertio quando studiorum ꝑ cau-
 sa ad vniuersitatem accedunt, debent à suo
 prælato cum consilio sui conuentus, vel
 maioris partiseiusdem, eundem ad studium li-
 centiam primitus obtinere, alias excom-
 municationis sententiam incurrunt ipso
 facto, c. 2. ne Clerici, vel Monach. sec. neg. se im-
 misceant in 6. Franc. in cap. cum ex eo num. 3.
 de elect. in 6. & tantum in conuentibus habi-
 tare, alioquin per ordinarios contra eos
 procedi potest. d. c. prohibet in fin. sess. 25.

10 Prohibent canones ꝑ monachis Primo
 ne in eodem monasterio vtantur diuerso
 habitu, aut colore, c. ex parte 1. & ibi Pan. nu.
 1. de decim. Clem. 1. de elect. c. in nona 16. quast.
 7. & ibi gl. in verb. nei habitu. aut ad præben-
 das recipiant clericos sæculares; cap. ea qua
 §. præcipimus hoc tit. & ibi Anch. numer. 15. &
 seq. Pan. num. 10. & seqq. & Can. per quem
 textum reprobatur asserta consuetudo, iux-
 ta quam aliqui Reges, & Duces mandant
 assignari militi impotenti, aut alteri pauperi
 præbendam monachalem in monasterio
 iure regali, aut ducali, de quo constare de-
 bet, fundato, & dotato; de qua per Rebuff. in
 prax. part. 3. tit. de oblat. quand. reg. nom. in Mo-
 nast. sunt recip. quia principes rerum ecclesi-
 asticarum dispositionem sibi vindicare pro-
 hibentur; c. non placuit, cum duob. cc. seqq. 16.
 q. 7. Patronus quoque ab ecclesia, seu mona-
 sterio à se fundato non potest aliquod tem-
 porale, vel aliquod seruicium exigere, nec
 aliquod grauamen inferre, nisi reperiat il-

lud iure cautum, vel fuerit reseruatum per
 Episcopum tempore foundationis monaste-
 rij; c. præterea el. 1. & melius in c. præterea el. 2.
 & ibi Pan. n. 3. & Can. communiter de iurepatr.
 & homines disparis professionis in mona-
 sterijs non sunt sociandi, Clem. 1. & ibi gloss.
 in terminis nostris in verb. socientur de elect. in
 Germania Abbates monasteriorum imperi-
 riali, aut regali munificentia fundatorum, &
 dotatorum sunt aut Principes, aut status. S.
 R. Imperij, taxanturq; certo numero equi-
 tum, & peditum, vt alio grauamine alimen-
 torum impotentis militis, vel pauperis non
 debeant onerari; l. qui dorem & ibi gloss. in
 alleg. concord. ff. de dot. præleg. l. Titia cum testa-
 mento §. qui inuita ff. deleg. 2. l. nauis la. 1. §. cum
 autem ff. ad leg. Rhod. de iact. & c. c. mandati, c.
 abbatem de rescript. Præterea alimenta patro-
 no debita sunt merè personalia, c. quicumque
 16. q. 7. ibi, ipsi, aut filij ipsorum &c. nam di-
 ctio ipse est personalissima demonstratiua
 ad oculos, l. ipse dispice C. de eden. l. restitu-
 §. pupillus autem ipse ff. ad Trebell. l. as. in l. filius
 familias §. Diui num. 151. in 2. repet. ff. deleg. 1.
 Bald. conf. 304. vol. 5. Secundo ne vnus mo-
 nachus locum habeat in pluribus monaste-
 rij, nisi vnum dependeat ab alio, aut sit
 connexa, c. fin. in fin. de relig. dom. c. cum sin-
 gula §. prohibemus de præb. in 6. c. 1. §. in eos in
 depriuil. in 6. & ibi gloss. in verb. dependere &
 Can. Tertio ne prioratus, ecclesia, vel ad-
 ministraciones, aut officia vnus monasterij
 committantur monachis alterius monaste-
 rij, d. c. cum singula §. prohibemus, dictum est su-
 pra in titul. de præb. §. altera beneficiorum diui-
 sio. Quarto ne ꝑ vtantur camiseis lineis, c. 11
 ad monasterium in princ. hoc tit. Quinto ne
 comedant carnes ꝑ in refectorio, aut ca. 11
 meris, cap. carnem de consecr. dist. 5. nec in
 certis solemnitatibus conuentus exeat cum
 abbate, paucis in monasterio relictis, ut
 extra

extra refectorium comedant carnes, sed tantum debiles, & infirmi ex causa infirmitatis in infirmitorio, *d. c. cum ad monasterium* 13 *§. in refectorio vero hoc tit.* Sexto ne ꝑ aucupentur, aut venentur, nisi saltus, viuaria, aut garenas proprias habeant, aut ius venandi habeant in alienis, quo casu intra monasteria seu domos, quas habitant, aut eorū claustras canes venaticos tenere, aut venationi non debent personalem adhibere præsentiam, *Clem. ne in agro §. quia vero de iur. venan. vide Gail obs 66. cum 2. obser. seqq. lib. 2.* Septimo ne ꝑ monachus post professionem emissam transeat in eadem religione de vno monasterio ad aliud, nisi monasteria ad inuicem sint annexa, aut vnum ab alio dependeat; cum tunc non sit inconueniens aliquem vtrouque locum habere monachicum, *cap. 1. §. fin. in fin. de priuil. in 6. late Boich. in c. fin. de relig. domib. aut de vno ad aliud auctoritate Apostolica canonice transferatur, c. cum singula §. prohibemus de præb. in 6. cap. fin. in fin. de relig. dom. inuitus transferri non potest, quia promissit stabilitatem in loco, c. qui vere 16. q. 1. c. quanto de off. ord. c. sicut ex litteris de iureiur. Nauar. conf. 4. numer. 1. hoc tit. etiam sit fugitiuus, aut ob crimen eiectus, quoties paratus est subire ordinis disciplinam, quæ constituit in septem gradibus, c. fin. de regul. & ibi Anchar. Zab. in 7. & 8. q. & Can. & reincidentis in idē crimen & postea pœnitens vsque ad tertiam vicem tantum reconciliandus est, & non vltra; quia tunc præsumitur incorrigibilis, etsi deinde pœnitentiam promitteret, esset includendus auctoritate apostolica iuxta monasterium in loco arcto competenti, siue ergastulo, quando absque gravi scandalo fieri potest, alioquin ad aliam religiosam domū eiusdem ordinis transfertur ad peragendam pœnitentiam: *d. c. fin. de regul. & c. &**

ibi Host. num. 6. & Can. & notandum quod in d. c. fin. tertio loco monacho pœna translationis imponitur non simpliciter, sed conditionaliter per dictionem, alioquin, quæ inducit conditionem contrariam præcedenti dispositioni, l. fin. §. in personam nu. 8. Instit. de act. Barr. in l. 1. n. xj. ff. de cond. & dem. Franc. in c. vi circa §. alioquin n. 5. de elect. Octauo, ne ꝑ ad Curias Principum absque 15 speciali licentia prælatorum suorum se conferant, *d. Clem. ne in agro §. quia vero.* nisi administrationem aliquam habeat, illos enim quandoque pro ipsarum administrationum causis illuc ire oportet, *d. §. quia vero c. cum deputati de iudic. ij. vero qui ad dictas curias se transferunt, vt suis prælatis, aut monasterijs damnum aliquod inferant, excommunicationis sententiam ipso facto incurrunr. d. §. quia vero, vers. quod si, & ibi gloss. in verb. ipso facto, & Can. eandem excommunicationis sententiam incurranr, qui intra septa monasteriorum, sine licentia abbatum suorum, arma tenent, d. §. quia vero.* Nono, ne prioratus ꝑ aliquis siue admini- 16 stratio cōmittatur alicui, siue conferatur, nisi expressè professus fuerit ordinem monachalem: neque prioratus, aut administrationes extra monasterium obtinentes permittantur in monasterijs, sed teneantur in ipsis prioratibus, seu administrationibus (quacumque non obstante consuetudine) residere; nisi ex studiorum, vel alia causa rationabili ad tempus forte ab huiusmodi residentia excusentur, *Clem. ne in agro §. ceterum vers. sane hoc tit. & tam monasterij, quam ipsorum prioratū monachi reputantur, c. r. §. fin. de priuil. in 6.* si prioratus siue administratio habeat ius spirituale annexū, vel bona sibi appropriata & distincta à bonis monasterij, & abbatis, non habet abbas illorū administrationē, sed prior, alioquin si essent de men-

de mensa abbatis vel monasterij, possent abbas, & monachi statuere, quod monachus, cui talis prioratus, siue administratio committitur, certum quid soluat annuatim de redditibus eorum, sed non aliunde, & talis monachus dicitur potius minister, & custos quam prior, quod sonat in dignitatem, c. 2. & ibi *Hofst. nu. 2. Butr. num. xj. & Can. per illum tex. hoc tit. Felin. in c. per tuas sub. n. 4. de maior. & obed. dictique prioratus* ¶ manuales æqui parantur perpetuis beneficijs, in tempore Lateranensis Concilij c. 2. de concess. *prab. in censibus nouis non imponendis, neque antiquis augendis, in fructibus eorum, cum vacant, non occupandis, in ipsorum pluralitate nõ habenda, in ætate, in ordine, in professione, & in residentia, Clem. ne in agro §. cateru vers. sane, & ibi gl. in verb. reside h. t. per d. Clem. & Clem. vnic. de suppl. negl.*

18 *pral.* Administrationes ¶ in monasterio, siue obedientias, *Hofst. in c. 2. n. 4. hoc tit. habere censentur, vestiarius, eleemosynarius, collerarius, vel alius quicumque habens certum officium, ratione cuius habet expendere, & recipere in vsus monasterij, seu monachorum temporalia, siue sint pecuniæ, vel quæcumque alia, quales ratione administrationis habent proprium, arg. c. 3. de prab. Hofst. in c. 2. sub. n. 3. in verb. administrationes & n. 4. hoc tit. & ibi Butr. n. 10. Aliud censentur, si esset officium, ratione cuius circa spiritualia tantum haberet intendere, sicut est prior claustralis, vel qui vis alius audiens tantam confessiones, vel obseruationi regulæ tantum vacans, quales non censentur habere administrationem, nec proprium habere possunt, plusquam simplex claustralis, nec habent se aliquibus sæcularibus negotijs implicare, c. 1. in fin. ne cler. vel monac. sac. neg. se immisc. c. 4. in fin. & c. 6. eod. tit. Hofst. in c. 2. sub. n. 3. in verb. administratione hoc t. Ab-*

bas potest ¶ priores manuales, & monachos habitantes in prioratibus libere ad monasterium reuocare, c. cum nullus §. religiosi, & ibi not. de temp. ord. in 6. c. 1. §. in fin. de priuil. in 6. & commissas administrationes; & obedientias libere adimere, c. cum ad monasterium §. tales hoc tit. c. porretha de cons. fir. vt & c. sed non potest reuocare priores in conuentualibus ecclesijs per electione capitulorum suorum canonice institutos, quia non possunt mutari, nisi ex manifesta, & rationabili causa, aut pro necessitate maioris officij de Consilio fratrum transferri, c. 2. in fin. hoc tit. & ibi Butr. n. 20. Decimo, ne ¶ singuli monachi in singulis sibi cõmissis administrationibus, vel prioratibus, aut ecclesijs parochialibus ¶ monasterio subiectis nam ¶ in huiusmodi parochialibus quæ ad monachos pleno iure pertinent potest monachus solius Abbatis autoritate, aut Abbas & conuentus præfici, c. visis. 16. quæst. 2. Syluest. in verb. religio 7. quæst. 3. in fin. habitare præsumant, c. 2. hoc t. etiam si habeant rescriptum apostolicum, vt in singulis eorũ prioratibus singuli monachi commoerentur, si pluribus non suppetent facultates, nisi in illo fiat mentio de Lateranensi Concilio, c. ex parte de capell. monach. & c. Ordinarius, monitione premissa, per censuras cõpellit ipsorum abbates, seu priores, data abbatibus optione, Pan. in c. fin. sub. n. 1. de capell. mon. & ibi Can. vt vel ipsos ad claustrum reuocent facientes in ipsis Ecclesijs de seruire per clericos sæculares, vel alios monachos eisdem associant: c. fin. de c. mon. quia monachus deputatus ad prioratus, vel ecclesias monasterio subiectas, non eximitur à potestate sui abbatis, Pan. in c. fin. n. 2. de capell. mon. & ibi Can. quod si prouentus prioratum, administrationum, seu ecclesiarum huiusmodi duobus forte nõ suppetant, debent iisdem, nisi per abbates ad sustent-

sustentationem duorum sufficientes red-
 dantur, locis alijs vicinioribus ad eorum
 monasteria pertinentibus, vel ipsorum mo-
 nasteriorum officinis, aut inter se inuicem,
 monachis primitus ad claustrum reuocatis,
 & clericis sæcularibus ibidem deseruituris
 assignata congrua cum Consilio, & consen-
 su abbatum per locorum ordinarios vniri,
*d. Clem. ne in agro §. ad hæc. Ecclesiæ parochi-
 alis sæcularis collatio facta monacho, etiam
 de consensu abbatis, aut præsentatio illius
 ad eandem est ipso iure nulla Rot. dec. 28.
 de præb. in nou. & decis. §. de iure pat. in nou. Bell.
 dec. 750. c. in parochia c. monachi & c. seq. 16. q.
 1. Gare. de benef. p. 7. c. 10. n. 17. & 20. & seqq.*
 nisi cum eo dispentetur de consensu abba-
 tis solius, sine consensu sui conuentus, *Arch.
 in. c. 1. 16. quæst. 1. & ibi Can. per episcopum
 ex magna causa necessitatis, vel utilitatis,
 aut per summum pontificem, c. 2. & ibi gl. in
 verb. parochiales hoc tit. c. in parochia c. doctus, &
 c. seqq. 16. quæst. 1. Rot. decis. 5. de iuri patr. in
 nou. Bellam. d. decis. 750. n. 4. & 5. & apud de
 list. grat. de qual. & stat. benef. §. 1. quid sit. n. 6.
 Lamberit. de iure pat. 19. art. 7. qu. princi 1. par.
 lib. 2. Roch. de Curte iure pat. in verb. Honorifi-
 cum in 4. quæst. n. 13. & tunc habita corpora-
 li parochialis ecclesiæ possessione, gl. fin. in
 c. ne pro cuiuslibet 16. quæst. 1. definit esse mo-
 nachus monasterij, d. c. ne pro cuiuslibet late
 Franc. Marc. decis. 481. part. 1. & absoluitur ab
 obedientia, ieiunio, silentio, ac vigilijs, c.
 nemo potest & ibi gl. fin. 16. quæst. 1. & in toto
 eximitur à iurisdictione abbatis, gl. mag. in
 d. c. de monach. 18. quæst. 1. d. c. in parochia eod.
 Pan. in c. ad audientiam n. 2. de Capell. monach.
 & c. tex. in c. ne pro cuiuslibet 16. quæst. 1. nec
 tenetur abbas ei dare socium. glos. not. in d.
 clem. ne in agro §. ad hæc in verb. ad claustrum,
 & Can. Pan. in c. monach. n. 3. & in c. quod Deo
 n. 9. hoc tit. non absoluitur ab habitu, c. cleri-
 Summa in Decretal.*

ci in fin. de vit. & hon. cler. etiam si fieret Epi-
 scopus, vel Cardinalis, Pan. in d. c. clericus nu-
 5. in fin. nec à continentia, neque à voto
 paupertatis, vnde nihil acquirere potest si-
 bi ipsi, sicut nec poterat existens monachus,
*gl. mag. in d. c. de monach. 16. quæst. 1. Pan. in d.
 c. cleri in fin. de vit. & honest. cleric. sed pro-
 motus in episcopum acquirit episcopatum,
 ac factus parochus ecclesiæ cui præest, cap.
 cum olim el. 2. & ibi gl. in verb. restitutionem, &
 ibi Io. and. n. 5. & Can. de priuil. Bart. in l. si ser-
 uus communis ita 37. sub. nu. 6. ff. de stipul. seru-
 nisi constet quod noluerit acquirere eccle-
 siæ, sed alteri personæ, Greg. 16. decis. 401. &
 476. quia de iure canonico indistincte alteri
 vltiori vtiliter stipulamur, c. quoties, & ibi
 gloss. in verb. & per te 1. q. 7. & ibi Can. Bell. in
 c. 1. n. 4. de pact. & ibi Can. facit lex seruus meus
 ff. de sti. pul. seru. II. ne forensis ꝑ negotij su-
 ceptores, vel executores, suo procurato-
 res existant, etiam si id monasterij exposcat
 utilitas, sine licentia superioris, c. monachi à
 monasterio 16. q. 1. nisi pro consorte eiusdem
 litis, Clem. religiosus in princ. de procurator.
 sufficitque auctoritas Vicarij generalis, vel
 immediati superioris, vt procurator esse
 possit, Achill. decis. 5. de procur. Zab. in Clem. re-
 ligiosus in 3. not. de procurat. tenet iudicium
 cum eo gestum, donec opponatur, quia per
 exceptionem repellitur, ex parte de postul
 Collect. in c. dilecti sub. num. 2. de arbitr. Pan.
 in c. sacerdotibus n. 3. ne cler. vel monach. Fel. in
 c. 2. num. 3. de iudic. neque etiam potest pro-
 curatorem substituere, etiam si per constitu-
 entem hoc expresse sibi fuerit iniunctum,
 nisi cum simili licentia: Clem. religiosus vers.
 fin. de procurat. Monachus ꝑ quoque nomi-
 ne suo agere non potest, Fel. in c. cum dilecti
 numer. 15. vbi ponit 8. fall. de rescript. & ibi
 Can. aut procuratorem constituere sine li-
 centia sui immediati superioris, ipsaque consti-*

C g g g g

consti-

constitutio nulla est, etiam si facta sit in capitulo congregato, si in dicto capitulo non fuerit prior, *Achil. decis. vn. de regul. & c. Vital. in d. clem. religiosus nu. 22. & 23. de procur. Li.*

24 *mita primo* † quando monachus ab actore citatus constituit procuratorem, quia citando videtur approbasse inhabilem, c. *intelleximus, & ibi not. de iud. Innoc. in c. cum inter sub nu. 1. de except. Ias. in l. fin. nam. 24. plures cumulans de edict. D. Adr. toll. & ibi DD. Achil. dec. vnica de regu.* Limita secundo in quocumque religio, ac moniali habentibus aliqua officia distincta, siue administrationes extra monasterium, quia nomine suo agere possunt pro iuribus suarum administrationum, c. *edocui de rescript. Clem. 1. eod. Rot. decis. 8. de iud. in nou. dictum est in tit. de procur. §. 1. in fin.* Limita tertio ubi monach^o, vel monacha contra aliquem deliquit, ipse conueniendus est non monasterium, c. *quia saepe contingit de elect. in 6. Auth. caus. que sit cum Monacho C. de episc. & cler. Archid. in c. 2. in fin. & Rot. decis. 8. in fin. de iudic. in nou.* Limita quarto ut prælata procedant in monacho claustrali, secus in prælato, gloss. 1. in d. *Clem. religiosus c. sapite de censib. c. 2. & ibi not. de rest. in 6. c. de presentia 16. q. 1. eadem ratione monachus claustralis sine licentia sui superioris non potest esse officialis, siue Vicarius Episcopi, prout potest esse monachus habens administrationem, Guid. Pap. decis. 563. Alias limitationes vide apud Felin. in c. cum dilecta n. 15. & seqq. de rescript. Duode-*

25 *cimo* ne mulieres † qualibet occasione in monasterio accedant, & ne monachi commatres sibi faciant, non baptizando, sed leuando, quia in hoc contrahitur maior familiaritas, c. *peruenit 1. & ibi gl. 18. q. 2. & Can. Decimo* tertio ne monachi, & moniales in

26 *vno monasterio* † habitent, c. *in nullo 18. q. 2. & ne canonici, aut monachi in eccle-*

sa conueniant in vno choro ad psallendum cum sanctimonialibus, c. *perniciosa §. simili 18. q. 2.* Cætera monachis interdicta sub suis titulis sunt annotata.

Regulares † canonici à sanctorum monachorum consortio non sunt seiuncti, c. *presens paulo ante fin. 2. q. 3. c. quod Dei. hoc tit. c. ex parte de postul. sed regulæ inferuiunt laxiori, c. quod Dei hoc tit. c. ex parte de postul. & possunt intra septa monasteriorum armateneri sine licentia suorum Abbatum, quæ à monachis teneri non possunt, sub sententia excommunicationis ipso facto incurrenda, Clem. ille in agro §. quia vero versic. fin. & ibi gloss. in verb. monachos hoc tit. possunt singuli in singulis sibi commissis administrationibus, prioratibus, aut ecclesijs parochialibus obedientialibus, si commode eorum preuentibus duo non possunt sustentari, gl. in summa 16. qu. 1. d. c. quod Dei Franc. Marc. decis. 481. n. 6. & decis. 1281. par. 1. ac presentari † institui, & prouideri de ecclesijs parochialibus secularibus, & collatio de eisdem ipsis facta valida est, Rot. decis. de iure patr. n. 2. in nou. Mandos. de sign. grat. prouisiones vers. regularem fol. 47. attestans ita decisum in Rota Nauarr. conf. 111. n. 2. & 5. & conf. 12. hoc tit. de licentia sui superioris abique dispensatione episcopi; Card. Seraph. decis. 1269. qui reprehendit Caput. decis. 85. part. 1. Pan. in c. quod Dei timorem n. 7. de stat. monach. & in sum. Zab. & Can. gl. in summa in verb. quod monachi 16. q. 1. Franc. Marc. decis. 481. n. 6. par. 1. etiam iuxta Concilium Trident. c. qui vero regulares in fin. sess. 14. Non conf. 12. h. tit. plures citans. dum statuit in d. c. quia vero, translatis ad ordinem canonicorum regularium ad beneficia secularia etiam curata omnino incapaces existere, ergo canonici regulares in eodẽ ordine professi, & non ad eum translari capaces sunt secularium be-*

beneficiorum curatorum, *Card. Seraph. decis.* 1269. *alleg. dec. Guid. 96.* quando primo abdicantur à clauſtro, & præſentantur, & inſtituuntur, vt clericis; alias regularis remanens clauſtralis non poteſt aſſumi ad eccleſiam ſæcularem parochialem conſuetam regi per ſæculares etiam cum diſpenſatione Epiſcopi, *lati Faſtol. decis. fin. per c. doctos & cc.* 29 *ſeqq.* 16. q. 1. beneficiorum ſæcularium ꝛ ſimplicium ſunt incapaces, *Garc. de benef. part. 7. c. 10. n. 26. & ſeqq. Bellam. decis. 172. Nau. conf. 111. n. 1. h. tit. absque diſpenſatione Papæ, Lambert. de iurepatr. art. 19. 7. queſt. princ. 1. par. 2. li. n. 24. facit c. quia vero regulares in ſin. ibi ad regularia etiam curata omnino in c. pax exiſtat ſeſſ. 14. Garc. de benef. par. 7. c. 18. n. 26. & pluribus ſeqq. vbi reſert diſpoſitionem Rota. & congregationis interpretum Conc. Tridentin.* In ſacro & venerabili ordine Præmonſtratenſi, qui in Ducatu Brabantia, & finitimis locis maxime floret, & eſt canonicorum regularium ſub regula S. Auguſtini, ſpecialiter cautum eſt, quod parochiales eccleſias, & animarum ſæcularium curas in proprijs perſonis ſuſcipiant, nec abdicantur à clauſtro ad quod per Abbates poſſunt reuocari, *lac. Card. Vitriacus in hiſt. occid. c. 12. Hubertus Miraus in præem. Chron. ordinis præmonſtraten. in princip.* Abbas vel ꝛ quocumque alio nomine præfectus in correctionibus ſecundum regularem diſciplinam præfettur epiſcopo, *c. qui reſiſtit 11. q. 3. & ibi gl. 1. Archid. ſub. num. 4. & Can. cap. 1. & 2. 58. diſt. poteſt monachum corrigere, punire, & de monaſterio expellere ſecundum regularia inſtituta, Pan. in c. quanto num. 4. de off. ord.* 31 Quæ verſantur ꝛ in figura iudicij ſpectant ad epiſcopum, tam in criminalibus; in quibus monachus delinquens, non autem monaſterium conuenitur, *Archid. in cap. 2. in ſin. de iud. & alijs ſupra alleg.* quam etiam in

ciuilibus, in caſibus in quibus monachus alteri poteſt ciuilitè obligari, *Archid. in d. c. qui reſiſtit ſub. num. 4. Pan. in d. c. quanto nu. 4. 5. & ſeqq. & ibi Can. Zab. in d. clem. ne in agro ſ. quia vero in 8. q. Rot. diuerſ. decis. 78. part. 1. dictum eſt ſupra in tit. de off. ord. §. duæ ſunt leges in ſin.*

Monacho de ſæuitia ꝛ vel in tolerabili in 32 iuria per Abbatem perſonæ ſuæ illata competit officium iudicis ad inſtar ſerui, §. *ſin.* *Inſt. de hijs qui ſunt ſui, vel alien. iur. l. 1. C. de precib. Imper. offer.* ſi iniuſte abiiciatur ꝛ ex 33 monaſterio, rectè petit ſe reſtitui ad monaſterium per viam iuris, *Pan. in. c. olim nu. xj. de accuſat.* quia per ingreſſum monaſterij, & profeſſionem ius fuit ei quaſitum in monaſterio, vt ibi deſeruiat, & alimentetur, *c. porrectum de regul. gl. ſin. in c. cum dilecta, &* 34 *ibi Can. de reſcript. ſi ſpoliatuꝛ ꝛ prioratu, administratione, aut obedientia per Abbatem, nulla darur ei actio, c. cum ad monaſterium §. tales hoc tit. Gemin. & Franc. in c. cum ſingula n. 5. de præb. in 6. quia prioratus, & administrationes ſicut peculium, licet non intelligantur reuocari morte abbatis, *Pan. in c. ſin. n. 6. de precat. Felin. in c. per tuas n. 4. de maior. & obed. tamen etiam ſi promiſſio facta eſſet monacho per abbatem de non auferendo ſibi prioratum, Ioan. Andr. in c. præſenti n. 1. & ſeq. de off. ord. in 6. & ibi Can. nuda abbatis voluntate adimuntur; l. non ſtatim in 2. reſp. ff. de pecul. iuncto c. 2. & ibi not. hoc tit. c. non dicatis 12. q. 2. c. quorundam c. ſi religioſus, & ibi annot. de elect. in 6. c. nemini §. adminiſtratio ſeſſ. 25. Felin. in c. per tuas ſub. num. 4. de maior. & obed. niſi ꝛ Abbas illum ſpoliaſſet malitio ſe ad impediendâ proſecutionē accuſationis, ſiue denunciationis contra eum coram ſuperiore inſtituta, c. olim de accuſat. aut ſpoliatio facta eſſet de rebus neceſſarijs, puta veſtibus, libris &c. *Pan. in d. c. olim* in ſin.**

36 *in fin.* Præterea durante ¶ lite super injuria personali, aut injusta abjectione ex monasterio, monachus debet habere ab Abbate sumptus litis cum alimentis, tam in causa principali, quam in causa appellationis, c. *ex parte de accus.* & ibi Pan. num. 9. & Can. l. si instituta §. de inofficio ff. de inoff. testam. l. fin. C. de ord. cognit. Pan. in repet. c. si quis contra sub num. 47. & seq. & in c. cum contingat sub num. 26. & seq. de for. comper. Affl. decis. 10. num. 2. quando est in possessione monachatus, Bart. in l. si neget ff. de lib. agnat. & al. & c. num. 2. Put. decis. 202. lib. 1. etiam si religio habeat consuetudinem, quod non det alimenta tractantibus causam propriam, Rot. divers. decis. 1. part. 3. libr. 1. Affl. decis. 10. num. 2. Rot. decis. 2. de jud. in antiquior. gl. in fin. qua allegat. concord. in l. fin. C. de ord. cogn. ac etiam p̄dente accusatione, & denūciatione, contra Abbatem coram superiore facta, c. olim §. fin. de accus. c. cum postorū, & ibi gloss. 1. 2. quest. 7. & Can. quod si non possit habere expensas ab ipso abbate, licitum est ei propria auctoritate capere de bonis ipsius monasterii, cum ipsius utilitatem procuret, nec potest contra eum agentem excipi de spoliatione, Pan. in d. c. olim. num. 8. In cæteris constituta in servis, vendicant ¶ sibi locum in monachis nostri temporis, l. Padius §. 1. & ibi gloss. in verb. nullum ff. de arbit. gl. in l. ex pluribus ff. de reg. jur. gl. in c. non dicatis in verb. possidere 1. 2. q. 1. l. cum heredes §. fin. & ibi gloss. pen. & Bart. ff. de acq. poss. Pan. in c. penult. num. 10. de fidejuss. c. statutum 1. 8. quest. 1. Innoc. in c. cum olim 2. num. 3. & 4. de privil. Bald. in l. fin. in fin. C. quod cum eo, qui in alien. est 1. & c. præterquam in iis, quæ jure sanguinis competunt, ut nobilitate, & aliis, quia sunt incommutabilia, Rom. sing. 37. attestans ita decisum in Rota contra gl. fin. in c. 1. de purgat. Can. gl. in c. ea qua in princ. in verb. de electu personarum de stat. monach. in ultimis

voluntatibus, & successioneibus quoad futu-
tatem, Alex. in l. sub conditione ff. de lib. & posth.
& ibi DD. legitimam, l. Deo nobis §. hoc etiam
C. de episc. & cler. & aditionem hereditatis,
in qua monachus magis æquiparatur filio
in potestate, vel filio, aut seruo, prout mona-
sterio est favorabilis, Bald. in d. l. Deo nobis
nu. 6. & 7. & in l. 1. num. 50. & 51. C. qui adm.
ad bon. poss. & in l. cum proponas num. 12. C. de
hered. instut. Pan. in c. in presentia num. 76. de
probat. ac electione sepulturæ, quoniam mona-
chus non eligit, c. fin. de sepult. servus po-
test eligere, c. de uxores & ibi Can. de sepulchru.

De jure communi ¶ abbates habent do-
minium, & possessionem rerum, quibus
præfunt, ac etiam actiones, c. edoceri de reser.
& ibi post gloss. DL. Pan. in c. cum deputati num.
8. & 9. & Can. de jud. Navarr. de regular. in
comm. 1. num. 3. 1. & comm. 2. in princ. dicit,
quod habent jus administrandi, quia habent ec-
clesiã, & monasterium in titulū, & per inter-
riorem prælatū, vel custodē possident, & re-
tinent possessionem, c. cum venissent de reser.
spol. c. sicut de suppl. negl. prælat. nec satisfiant
de rato, l. vulgo ff. de admin. tut. aut judica-
to solvendo, l. 1. §. 1. ff. de administ. tut. ac sen-
tentia contra eos lata mandatur executioni
contra ecclesiã: Pan. in c. cum deputati
num. xj. de judic. non competit ratione ¶ di-
gnitatis abbatibus, & aliis inferioribus præ-
latis ab episcopis usus mitræ, & pontificaliū
sed potest competere ex privilegio Aposto-
lico tantum, non autem ex concessione le-
gati à latere, Gemin. in c. ut Apostolica num. 6.
de privil. in 6. aut Episcopi, Pan. in c. accedenti-
bus sub num. 2. de excess. prælat. quo casu in
provincialibus, & episcopalibus, conciliis
exempti uti possunt ¶ mitris aurifrisiatis, 40
non habentibus laminas, aut gemmas, non
exempti albis, & planis, ut ex majore decore
ornatum episcoporum, maioritas appare-
at di.

at dignitatum, in aliis vero locis possunt uti mitris, prout indulta eis concessa permittunt, d. c. ut Apostolica de privil. in 6. Eadem ratione dum celebrant † in Pontificalibus, utuntur posttergali tapere tempore conveniente, & non baldachino, neque sublimiore sede, ad quam ascendi oporteat per plures gradus, arg. d. c. ut Apostolica in princ. de privil. in 6. tum quia privilegium in eo, quod tangit jus tertii, est stricte interpretandum, c. pastoralis de privil. & ibi gloss. fin. & Can. In Germania abbates Sacri Rom. Imperii Principes eadem cum Reverendissimis Episcopis maiestate, & solemnitate celebrant; non possunt solemniter † benedicere populo, nisi ex speciali privilegio Apostolico, quod per jus commune restringitur ad ecclesias eis pleno jure subiectas, quando in eis divina celebrant officia post missarum solemnias, matutinas, & vespertinas laudes, alibi non possunt, nisi hoc eis privilegio expresso sit concessum, c. abbates de privileg. in 6. late Franc. Marc. quest. 1078. cum duabus quest. sequen. part. 1. An autem habentes utrum † pontificalium in vitari ad celebrandum in alio monasterio, aut ecclesia, uti possint pontificalibus, vide Gemin. in d. c. ut Apostolica num. 7. Ioan. Andr. num. 2. Lap. alleg. 19. Praefati abbates utentes insigniis pontificalibus, possunt secundum aliquos ex dispositione juris communis, gloss. addit. ad gloss. pen. in c. abbates de privileg. in 6. & ibi Franc. arg. c. precipimus 12. q. 1. Arcad. c. presbyt. el. 1. 26. q. 6. aut ex privilegio, quod est latissime interpretandum, Archid. in c. quoniam sub num. 1. in verb. proprio monasterio 69. dist. vel consuetudine praescripta, Summ. Ang. in verbo calix. num. 1. Sylvest. in verb. benedict. q. 4. & ibi omnes Summistae, benedicere patenas, cruces, vestes, sacerdotales, & alia similia, de quibus in c. unico. §. fin. de sacr. unct.

& c. vestimenta. de consecr. dist. 1. in quibus fit solum verbalis benedictio ad opus suum ecclesiarum, a consecratione calicis, in quo fit unctio abstinere debent, quia talia sunt potius dignitatis episcopalis, quam ordinis episcopalis, Franc. in d. c. abbates ante fin. & ibi Io. Andr. in fin. & Can. c. accedentibus in fin. & ibi Pan. de excess. prel. c. auditis de praescript. & utrobique Can. Zab. in Clem. 2. §. statuimus q. 9. hoc tit. per c. comperimus 14. q. 6. Olim huiusmodi indulta in Curia Romana Abbatibus concedebantur a sede Apostolica, hodie non conceduntur nisi de consensu Episcopi diocesani, de cuius praesudicio agitur, Abbates propter † infirmitatis necessitatem religionis a superiore regulae disciplinam possunt remittere; c. monachum §. servandum 20. q. 4. non dispensant nisi in casibus † in iure expressis recensitis per specul. tit. de dispens. §. 8. sunt quoque nonnulli, putata super esu carniū ex causa studii, infirmitatis, vel alterius necessitatis extra refectorium, Pan. in c. cum ad monasterium num. 16. & 17. de stat. monach. absolvent † monachum suū injicientem manus in monachum suum, vel alterius, c. cum illorum de sent. excomm. in 6. sed non possunt absolvere, si percusserit clericum saecularem, sed absolvendus est vel à diocesano episcopo in casibus, in quibus potest clericum saecularem absolvere; si percussisset alium clericum saecularem; vel est remittendus ad summum pontificem, c. religioso de sent. excomm. in 6. & ibi post gl. 1. & 2. Can. de sent. excomm. in 6. Dispositū in monachis, & abbatibus † extenditur ad abbatissas, & moniales, quoad eis proportionabilia, c. fin. §. fin. de stat. monach. & c. & ibi Pan. n. 5. & Can. clem. 1. & ibi Pan. in princ. de elect. sed non è contra, Clem. attendentes §. ipsos autem, & ibi gloss. in verb. duabus, & Can. de stat. monach. & c.

Specialia quædam constituta sunt circa mulieres Deo dicatas, & earum monasteria:

48 Virgines sunt † velandæ; & consecrandæ in die Epiphaniarum, albis paschalibus, aut in apostolorum natalibus *c. devotis 20. q. 1.* ac quolibet die dominico, *c. 1. de temp. ordin.* nisi gravi languore correptæ implerent velum consecrationis, quod eis negari non debet, ne sine hoc munere de sæculo exeant, *d. c. devotis 20. q. 1.* Multiplex est, velum conversionis, † quod vidua accipit de altari, *c. vidua el 1. & c. vidua 27. q. 1. c. vidua de regul.* velum professionis, † quod imponitur tã virgini, quam viduæ, *c. vidua 20. q. 1. c. viduas autem ibi, velamen quamvis non consecratum & c. vidua si priusquam 27. q. 1. velum consecrationis,*

51 † quod tantum virginibus imponitur in vigesimo quinto anno, *c. placuit, & c. seq. 20. q. 1. c. placuit 77. dist.* & ad consecrationem Episcopo suo offertur in vestibus quib' semper usura est, etiã in lecto, & in infirmitate, professioni & sanctimoniam aptis, *c. Sanctimonialiu, & ibi gl. dist. 23.* corrupta etiã invitata non potest consecrari, quia canon opus inspicit, non voluntatem, ideo virgo oppressa in perlecutione repellitur, *c. si Paulus §. cave c. illa autem 32. q. 5. Dec. in c. causam monasterii n. 16. & seqq. de probat.* Fœmina cathecumena vitiata non potest post baptismum inter Dei virgines consecrari, quia deficit consecrationis signaculum, *c. acurius 26. distinct.* è contra si virgines dicentes se meretrices, ingrediuntur monasterium institutum ad recipiendas meretrices pœnitentes, & non alias, non tenet receptio nec possunt ibi salvari, fraude durate, qua revelata inde debet expelli, *Io. Au. in c. periculoso n. 6. h. t. in 6. facit Clem. quia contingit in fin. princ. de relig. domib. c. cum dilectus vers. nos vero de elect.* Cum corrupta ad Abbatissatum dispensat summus Pontifex, & alius ab eo dispensare non

potest, *Zab. in Clem. fin. §. statumus in 21. qu. hoc tit. Felin. in c. meminimus num. 4. de accusat. Dec. in c. causam monasterii nu. 16. & 17. de probat.* velum ordinationis, † quod olim imponebatur diaconissis in quadagesimo anno, *c. sanctimoniales 20. quest. 1.* Velum † Prælationis, quod datur Abbatissæ, *cap. 53 iuenculas 20. quest. 1. gl. mag. in d. c. devotis 20. q. 1. & ibi Can.* Concilium Tridentinum anathemati subijcit omnes, & singulas personas, etiã qualibet dignitate fungentes, quæ quomodocumq; coegerint aliquam virginem, viduam, aut aliam quæcumq; mulierem invitam, præterquam in casibus à jure expressis, ad ingrediendũ monasterium, ad suscipiendum habitum, vel emitendam professionem, quique consilium, auxilium, vel favorem dederint, quique scientes eam non sponte ingredi, vel profiteri, quoquo modo eidem actui, vel præsentiam, vel Consilium, vel auctoritatem interposuerint. Simili quoque anathemati subijcit eos, qui sanctam virginum, & aliarum mulierum voluntatem veli accipiendi, vel voti emitendi sine justa causa quoquo modo impedierint, *c. anathemati sess. 25.* Moniales debent esse † sub clausura, cuius restitutio, ubi violata fuerit, & ubi inviolata est, conservatio Episcopis in omnibus monasteriis sibi subiectis, ordinaria; in aliis sedis apostolicæ auctoritate est commissa, *c. 5. sess. 28. de regul. quod innovat. c. periculoso h. t. in 6.* Nemini sanctimonialium † licet post professionem exire monasterio etiam ad breve tempus, quacumque ratione, vel causa; ac *d. c. periculoso.* excipit tantum duos † casus, quando forte tanto, aut tali morbo evidenter earum aliquam laborare constaret, quod non posset cum aliis absque gravi scandalo, seu periculo commorari, *d. c. periculoso in princip.*

princip. ac concedit Abbatissæ, vel Priorissæ
 pro feudo, quod monasterium tenet ab ali-
 quo Principe ad iuramentum fidelitatis as-
 strictæ, nisi quod per procuratorem illud
 præstet, efficere possit apud eum, ut cum
 honesta, & decenti societate possit exire
 monasterio, præstato fidelitatis iuramento
 ad illud è vestigio reverfura, *d. c. periculoso §.*
verum hoc tit. in 6. Concilium Tridentinum
c. 5. sess. 25. de regul. addit tertium casum,
 quando monialis exit ex aliqua legitima
 causa ab Episcopo approbata. Ingrediaur
 57 rem intra septa monasterii nemini licet, a-
 liquatenus in honeste persone, vel etiam ho-
 nestæ, *d. c. periculoso in fin. princip.* cujuscunq;
 generis aut conditionis, sexus, vel ætatis fue-
 rint, sine episcopi, vel superioris licentia in-
 scriptis obtenta sub excommunicationis pœ-
 na ipso facto incurreda. licentetur superior,
 qui ab Episcopo comprobatus, *c. qui religio-*
sis. 18. quest. 2. præst. illi monasterio, c. in de-
cima 18 q. 2. vel qui habet clausuram, Franc.
post alios in d. c. quia periculoso n. 5. per tex. ibi in
§. fin. vers. abbates vero. non abbatissa, cum &
ipsa arctetur hac clausura, d. c. quia periculoso
§. verum. neque alius ullo modo etiam vigo-
re cujuscunq; facultatis, vel indulti con-
cessi vel in posterum concedendi. d. c. 5. §.
dare autem sess. 25. de regul. Danda est licentia
 58 ¶ non ex rationabili, & manifesta causa, *d. c.*
periculoso in fin. prin. d. c. cum monasteria de vit.
& honest. cleric. sed in casibus neceffariis, d.
c. 5. §. dare autem sess. 25. qui corrigit præallega-
 59 *ta jura decretalium.* Datur licentia à sede ¶ a-
 postolica mulieribus honestis nobilibus, vel
 valde dignis, quod quater in anno cum tri-
 bus, aut quatuor mulieribus honestis intra-
 re possint quæcumque monasteria moniali-
 um quorumcumque ordinum etiam sanctæ
 Claræ de licentia eorum, qui monasteriis
 præfuerint, cum clausula, dummodo ibi

non pernoctent; interdum cum clausula,
 quod aliquando pernoctare possint in qua-
 dragesima de licentia abbatissæ, *Mandos. de*
sign. grat. tit. licentia, vers. datur licentia & c. &
vers. seq. Singula monialium ¶ monasteria per
 60 ordinarios, exempta, quæ ita sedi apostoli-
 cæ, quod nulli alii subiecta noscuntur, apo-
 lica, non exempta ordinaria auctoritate, ac
 exempta alia per alios quibus subsunt, an-
 nis singulis debent visitari, *Clem. attendentes*
hoc tit. Præterea exempta sedi apostolicæ
 immediate subiecta ab Episcopis tanquam
 sedis apostolicæ delegatis gubernantur; &
 limitata sunt jura decretalium, quæ præter
 clausuram & visitationem nullam aliam ju-
 risdictionem, aut potestatem in eis Episco-
 pis attribuebant, *c. cognovimus 18. quest. 2. c.*
monasterio el. 2. sess. 25. de regul. quod ita limi-
tat. §. fin. in fin. c. periculoso de stat. regul. in 6. &
d. Clem. attendentes §. ad que omnia. quæ à de-
 putatis in capitulis generalibus, vel ab aliis
 regularibus prælatis tam exemptis, quam
 non exemptis reguntur sub eorum cura, &
 custodia sunt relicta, *d. c. monasteria el. 2. sess.*
25. de regul. d. c. periculoso §. fin. vers. abbates ve-
ro. Monasteria monialium extra mœnia ur-
 bis, vel oppidi constituta, intra urbes, & op-
 pida frequentia sunt reducenda, ne malorum
 hominum prædæ, & aliis facinoribus sint
 exposita, *c. bonifacij §. fin. sess. 25. de regul. & c.*
 Moniales vinum fugiant ut venenum, *c. vi-*
nolentum in fin. dist. 35.

Is qui cum sanctimonialibus ¶ in aliqua
 fornicatione repertus fuerit; si laicus est, om-
 ni communionem privatur; si vero clericus
 à suo remorus officio in monasterium de-
 truditur, *cap. si quis Episcopus c. si qua mona-*
charum in fin. 27. q. 1. ipsa monialis ad lapsum
 adulteri, aut in stupri voraginem deducta
 post severitatem competentis vindictæ in a-
 liud districtius monasterium virginum redi-
 gitur

gitur in pœnitentia, ut istic, metuendum cæteris arctioris disciplinæ præstet exemplum, *d. cap. si qua monachorum 27. quæst. 1.* quod si ex illicitis complexibus sive nuptiis liberos procreaverit, à monasteriorum cætu, Ecclesiarum que conventibus eliminantur, in ergastulis retruduntur, in articulo mortis solius misericordiæ intuitu eis per communionis gratiam subvenitur ad conservandam Ecclesiæ disciplinam, & cæterorum terrorem, *c. impudica 27. quæst. 1. & ibi gloss. & Can. In Abbatissa corruptio subsequens castigatur pœna privationis, Crescent. decis. 9 deprobat per c. impudicas. c. pervenit c. omnes Fœmina 27. q. 1.*

De Religiosis domibus, ut Episcopo sint subjectæ.

Titulus XXXVI.

SUMMARIA.

- 1 Religiosa domus sunt templa, monasteria, Xenodochia, oratorium, auctoritate episcopi ædificatum, collegia quacunquæ.
- 2 Hospitale deputatum ad hospitalitatem auctoritate Episcopi secus si sit ædificatum sine auctoritate Episcopi de quo patronus ad libitum disponit dum vivit.
- 3 Collegio quacunquæ, ac confraternitates laicorum, elemosyna montis pietatis, pia loca omnia quomodocunquæ nuncupenter.
- 4 Subsunt episcopo in cuius diocesi sita sunt quo ad ius Episcopale.
- 5 Non subsunt Episcopo in temporalibus, videlicet ut de rebus temporalibus seu provenibus earum possit disponere ad libitum, sed ut ordines ad usum destinatum.
- 6 Hospitalium administrationes non tamen regularibus subiectos ubi viget regularis

observantia, Episcopus monitione præmissa ad hospitalitatis munus recipi obendum per censuras & alia juris remedia compellit.

- 7 Ac etiam ipsorum hospitalium administratione perpetuo privat.
- 8 Cogit administratores cæterorum piorum locorum ut ea quæ largitione fidelium ad certum usum sunt destinata ad illum usum convertant.
- 9 Si ad certarum personarum genus suscipiendum fuerint instituta, nec ibi similes aut perpauca persona reperiantur fructus illorum in alium pium usum convertit adhibitis duobus de capitulo per ipsum diligendis.
- 10 Visitat omnia loca pia quomodocunquæ nuncupata.
- 11 Administratores piorum locorum ac Fabricæ cuiusvis Ecclesiæ singulis annis rationem ordinario reddere tenentur.

VISVM est de statu religiosorum, nunc dicendum est de religiosis domibus, & capellis, Religiosæ ÷ domus sunt, templa, monasteria, *c. qua semel 19. qu. 3.* Xenodochia, *c. de xenodochiis hoc tit.* oratorium auctoritate Episcopi ædificatum, *c. unicuique cum c. seq. de consecr. dist. 1.* Hospitale ædificatum, vel deputatum ÷ ad hospitalitatem auctoritate Episcopi, *c. adhuc hoc tit. Greg. 15. decis. 4. n. xj. & 15. & 16. Felin. in c. de quarta à num. 3. usque ad num. 18. de præscript.* qua ex aliquibus signis præsumitur traditis per Pan. in c. inter dilectos numer. 8. & seq. de donat. & ibi Can. ac ad mundanos usus reduci non potest, *d. c. adhuc*, idque regulare est in omnibus consecratis, & Deo dicatis, *c. ligna c. vasa de consecr. dist. 1.* secus si est ædificatum sine auctoritate Episcopi, de quo patronus hospitalis ad libitum disponit, *c. inter*